

ΠΑΡΑΔΟΣΗ

ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 1»

«ΠΑΡΑΔΟΣΗ, ΜΙΑ ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΗ ΑΞΙΑ»

Ένα σύνθημα και μια προτροπή που ακούγεται τα τελευταία χρόνια είναι «επιστροφή στην παράδοση». Αυτό φανερώνει έναν προβληματισμό κάθε σκεπτόμενου ανθρώπου σχετικά με ποιο τρόπο η παράδοση θα συμβάλλει στην προκοπή μας ως άτομα και ως κοινωνία. Και βέβαια το σύνθημα αυτό παίρνει νόημα και περιεχόμενο, όχι με την αντιγραφική τήρηση των παραδοσιακών αξιών, αλλά με την αναγνώριση και εμπέδωση των καλών τους στοιχείων, που θα μπολιάζονται στο δικό μας πολιτισμό.

Η λέξη παράδοση είναι παράγωγο ουσιαστικό του ρήματος «παραδίδωμι» που σημαίνει δίνω στα χέρια κάποιου, εμπιστεύομαι κάτι σε κάποιον. Είναι **δηλαδή** η παράδοση μια διαδικασία, μια μεταβίβαση – συνήθως προφορική – με την οποία μεταφέρονται από τη μια γενιά στην άλλη ήθη, έθιμα, γνώσεις ή δοξασίες και έτσι διαιωνίζονται. Οι πολιτιστικές αξίες του παρελθόντος, που έδωσαν το ιδιαίτερο χρώμα, που διαμόρφωσαν τα διακριτικά στοιχεία του ελληνικού λαού αποτελούν την ελληνική παράδοση. Οι αξίες αυτές εξακολουθούν και σήμερα να αρδεύουν τον πολιτιστικό μας χώρο και να προσθέτουν στο παρόν στοιχεία από τις εθνικές μας ρίζες.

Η παράδοση δεν είναι μονοσήμαντη. Έχει πολλούς κλάδους: γλωσσική παράδοση, πνευματική (ήθη, έθιμα, δημοτικό τραγούδι, παροιμίες, μυθολογία κ.τ.λ.), οικιστική παράδοση (χωριά και μεμονωμένα κτίσματα), λαϊκή οικοτεχνία, ενδυματολογία, χοροί, γιορτές, πανηγύρια κ.τ.λ. Το πλάτος της καλύπτει τόσες πτυχές όσες και η ζωή, από τη χαρά ως το θάνατο. Έτσι διασώζει το ύφος με το οποίο ένας λαός ζει την καθημερινότητά του.

Όμως παράδοση δε σημαίνει οπισθοδρόμηση, ούτε αποσυνδέεται από την πρόοδο, **αλλά** εξελίσσεται, βιώνοντας τις τρεις διαστάσεις του χρόνου (παρελθόν – παρόν – μέλλον) και συνδέεται με την έννοια της συνέχειας των στοιχείων εκείνων που έχουν τη δυνατότητα να επιζήσουν. Γιατί η ζωή του ανθρώπου δεν είναι ποτέ στατική, δεν είναι στάσιμη. Με την παράδοση κρατούμε αυτό που έχουμε και προσθέτουμε αυτό που δημιουργούμε.

Η ελληνική παράδοση είναι τα λαϊκά δημιουργήματα που τα ονομάζουμε λαϊκό πολιτισμό, όπως τα ήθη και έθιμα, δημοτικά τραγούδια, παραμύθια, παραδόσεις, διάφορα κτίσματα, η γλώσσα, το ντύσιμο, οι θρησκευτικές παραδόσεις, αλλά κι ό,τι επιβίωσε από παλιότερες εποχές και συνθέτει το νεοελληνικό ήθος και ύφος ζωής, τον τρόπο που αντιμετωπίζει τη

ζωή και τον κόσμο ο νεοέλληνας, όπως η περηφάνεια, η αγωνιστικότητα, η αγάπη για την ελευθερία κ.τ.λ.

Η παράδοση είναι η αλυσίδα που συνδέει τις γενιές μεταξύ τους. Με την παράδοση χάσμα δεν υπάρχει. Η γενιά μας συνδέεται με τις προηγούμενες αλλά και με εκείνες που θα ρθουν. Συνάμα αποτελεί και προϋπόθεση για την ύπαρξη του πολιτισμού. **Γιατί** ποτέ ο πολιτισμός μιας γενιάς δε δημιουργείται από το μηδέν. Ριζώνεται στο πολιτισμό των γενιών που πέρασαν. Ένας λαός που έχει ξεχάσει την παράδοση είναι σαν τον άνθρωπο που έχει χάσει το μνημονικό του, που έχει πάθει αμνησία. **Ιδιαίτερα** σήμερα, που ο βιομηχανικός πολιτισμός έχει μια οικουμενικότητα που καταργεί όλες τις διαδικασίες επιλογής, επιβάλλεται η ένταξη στον οικουμενικό πολιτισμό να συνδυάζεται με τη στερεότητα που εξασφαλίζει η παράδοση, ώστε οι κίνδυνοι της εξαφάνισης στο ευρύτερο σύνολο παραμερίζονται. Μας χρειάζεται, **λοιπόν**, η παραδοσιακή γνώση, για να κρατήσουμε την ιστορική μας φυσιογνωμία.

Όμως τήρηση της παράδοσης σε όλες τις γραμμές της σημαίνει αποστέωση και οδηγεί στη συντήρηση εξωτερικών τύπων, ενώ πρέπει να παίρνουμε το ζωντανό πνεύμα από την παράδοση και όχι τους κενούς τύπους. **Γι' αυτό** για κάθε έθνος δύναμη και συστατικό του στοιχείο είναι και η παράδοση και η δημιουργία. **Όταν** μεταξύ παράδοσης και δημιουργίας, συντηρητικότητας και προοδευτικότητας βρεθεί ισορροπία, τότε το έθνος ζει με σταθερότητα, γιατί τότε το παρελθόν επιδρά δημιουργικά στο παρόν. Και η ισορροπία επιτυγχάνεται, όχι με αντιγραφή των παλιών τρόπων, αλλά με δραστηριοποίηση των στοιχείων εκείνων που βοηθούν στην αντιμετώπιση των νέων μορφών της ζωής. Ο νεοέλληνας έχει χρέος να αποκαταστήσει την επαφή του με τις πηγές της νεοελληνικής πνευματικότητας και τις ηθικές αξίες της νέας ελληνικής ζωής. Έτσι θα έχουμε τα δικά μας θεμέλια, τις δικές μας ρίζες, για να μη μιμούμαστε ανόητα, αλλά από την ξένη εμπειρία να μπορούμε να παίρνουμε αυτό που μας ταιριάζει και αυτό που μπορούμε να αφομοιώνουμε γόνιμα.

Απόσπασμα από το Νίκο Ζυγογιάννη που δημοσιεύτηκε στο Veriorama

https://3.bp.blogspot.com/-rOBMa0bV6TE/WGOUXB3rHEI/AAAAAAAAyqs/GcgzOrbM7Glg3j6CjfmUanVTgJ1wBla4QCLcB/s1600/KV_12507605_918379694945036_5282744213020902096_n.jpg

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ «ΚΕΙΜΕΝΟ 3»

Ο Νίκος Γκάτσος συνδέθηκε κατά βάση με το λογοτεχνικό ρεύμα του υπερρεαλισμού. Ο συγγραφέας συνδέθηκε με τον Ελύτη, όπου άσκησε σημαντική επίδραση στη λογοτεχνική του πορεία. Στο ποίημα, που ακολουθεί αποτυπώνεται με αλληγορικό τρόπο το παράπονο του συγγραφέα για την αλλοίωση, την οποία υφίσταται η παράδοση στη σύγχρονη κοινωνική πραγματικότητα.

«Ο ΕΦΙΑΛΤΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗΣ»

Εκεί που φύτευνε φλισκούνι κι άγρια μέντα
κι έβγαζε η γη το πρώτο της κυκλάμινο
τώρα χωριάτες παζαρεύουν τα τσιμέντα
και τα πουλιά πέφτουν νεκρά στην υψικάμινο.

Κομήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στου κόσμου το μπαλκόνι

ποτέ μην ξαναβγείς.
Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στον κόσμο το μπαλκόνι
ποτέ μην ξαναβγείς
Εκεί που σμίγανε τα χέρια τους οι μύστες
ευλαβικά πριν μπουν στο θυσιαστήριο
τώρα πετάνε αποσιγάρα οι τουρίστες
και το καινούργιο πάν να δουν διυλιστήριο.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στον κόσμο το μπαλκόνι
ποτέ μην ξαναβγείς.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στον κόσμο το μπαλκόνι
ποτέ μην ξαναβγείς

Εκεί που η θάλασσα γινόταν ευλογία
κι ήταν ευχή του κάμπου τα βελάσματα
τώρα καμιόνια κουβαλάν στα ναυπηγεία
άδεια κορμιά σιδερικά παιδιά κι ελάσματα.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στον κόσμο το μπαλκόνι
ποτέ μην ξαναβγείς.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης

στον κόσμο το μπαλκόνι

ποτέ μην ξαναβγείς.

Νίκος Γκάτσος

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ :

ΘΕΜΑ Α

A.1. Να αποδώσετε περιληπτικά το νόημα της 3^{ης}, 4^{ης} και 5^{ης} παραγράφου του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1» σε μια παράγραφο 60 – 80 λέξεων.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Β

B.1. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές ή Λανθασμένες, οι οποίες ανήκουν στο «ΚΕΙΜΕΝΟ 1» :

1. Η παράδοση συμβάλλει στην εξέλιξη ενός λαού μόνο αν την αντιγράψει πιστά και την διατηρήσει ανέπαφη από κάθε είδους αλλοίωση.
2. Η παράδοση δε μπορεί σε καμία περίπτωση να συνδεθεί με την πρόοδο.
3. Η παράδοση δεν τροφοδοτεί το χάσμα των γενεών, αντιθέτως συμπλέκει τις παλιότερες με τις νέες γενεές.
4. Ο σημερινός βιομηχανικός πολιτισμός κινδυνεύει να αφανίσει την παράδοση.
5. Ο μόνος τρόπος για να διατηρηθεί ζωντανή η παράδοση είναι να μην αντλούμε στοιχεία από το εξωτερικό, αλλά να διατηρούμε και να εξελίσσουμε τα ήδη υπάρχοντα, που συντελούν τη δική μας κληρονομιά.

Μονάδες 10

B.2.α. Ποιός είναι ο τρόπος που αναπτύσσεται η 6^η παράγραφος του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 1». Να δικαιολογήσετε την άποψή σας.

Μονάδες 7

B.2.β. Να αποδώσετε το είδος της νοηματικής σχέσης (συναφή), που χαρακτηρίζει τις ακόλουθες λέξεις: δηλαδή, όμως, αλλά, γιατί, ιδιαίτερα, λοιπόν, γι' αυτό, όταν.

Μονάδες 8

B.3. Ποιο κατά τη γνώμη σας είναι το θεματικό κέντρο, που απεικονίζεται στη φωτογραφία του «ΚΕΙΜΕΝΟΥ 2»; Να αναπτύξετε την άποψή σας σε μια παράγραφο 100- 120 λέξεων.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Γ

Γ.1.α. Να αποδώσετε το θέμα του λογοτεχνικού ΚΕΙΜΕΝΟΥ 3 σε περίπου 60 λέξεις. Στη συνέχεια να εντοπίσετε δύο κειμενικούς δείκτες, που το επιβεβαιώνουν.

Μονάδες 8

Γ.1.β. Να χαρακτηρίσετε τον τίτλο του ΚΕΙΜΕΝΟΥ 3. Να καταδείξετε δηλαδή αν είναι νοηματικά ενεργός και να σχολιάσετε τη μορφή του ως προς τη μορφή και το περιεχόμενό του.

Μονάδες 7

ΘΕΜΑ Δ

Δ.1. Με αφορμή τον εορτασμό των διακοσίων χρόνων από την απελευθέρωση της χώρας μας από τον τουρκικό ζυγό, εκφωνείτε μια εισήγηση απευθυνόμενοι στην Ευρωβουλή με θέμα: « Η σημασία της ιστορικής μνήμης και πώς ο εκπαιδευτικός φορέας συμβάλλει καθοριστικά στην διαφύλαξή της» (350 – 400 λέξεις).

Μονάδες 30